

Hur bryta marxismens nuvarande isolering?

Hur bör socialister förhålla sig till SAP och vänsterpartiet? Vore det rätt att stödja dessa i val? Hur kan arbetarna vinnas över från reformismen till marxismen? Detta är taktiska frågor av stor betydelse. Det räcker inte att ha "korrekta" idéer. Dessa kommer att förbli isolerade så länge man inte finner ett sätt att sprida dem, skriver *Rodney Edvinsson*.

Både (s) och (v) är idag döda som verktyg för proletarietets befrielse, men de är långt ifrån slut som krafter inom arbetarklassen. Visserligen är det sant att fler kommer att gå åt vänster under kampens gång och spontant dra socialistiska slutsatser. Men spontanitet är i sig inte tillräcklig. En medveten, marxistisk faktor är nödvändig för att kunna kanalisera radikaliseringen i socialistisk riktning. Det finns tyvärr otaliga historiska exempel på heroisk arbetarkamp som efter en tid hamnat i en återvändsgränd just i avsaknad av ett marxistiskt ledarskap.

Idag behövs ett nytt revolutionärt, marxistiskt parti som kan vinna massorna från reformismen och ta upp kampen mot kapitalets diktatur. Ett sådant parti fordras inte bara i Sverige utan också globalt. Det behövs, med andra ord, en revolutionär international liknande Kommunistiska Internationalen, vilken bildades av bolsjevikerna 1919. Att förverkliga detta borde vara det långsiktiga, strategiska målet för marxister. Idag utgör marxister ett litet fåtal av proletarietet. Den avgörande frågan är om och hur detta tillstånd kan brytas.

Taktik och orientering

Det räcker inte att ha "korrekta" idéer. Dessa kommer att förbli isolerade så länge man inte finner ett sätt att kunna sprida dem. Därför är orienteringen, vilka samhällsskikt man i första hand ska vända sig till, och taktiken, hur man konkret ska ställa sig till olika organisationer och till icke-principiella stridsfrågor, av avgörande betydelse. Medan orienteringen bör vara ganska beständig - klassammansättningen i samhället förändras ju inte särskilt fort - behöver taktiken anpassas efter de specifika förhållanden som råder vid en viss tidpunkt.

Ett fel i orienteringen eller taktiken, i synnerhet om det inte korrigeras i tid, kan få ödesdigra följder både för ens politik och möjligheter att växa.

Många vänstergrupper har haft huvudorienteringen till dem som för stunden verkat stå längst åt vänster medan "de förborgerligade" arbetarna avskrivits. Marxister anser detta vara felaktigt, och betonar istället proletarietets ledande roll i en kommande revolution. Vänsterenhet i all ära, men den avgörande

uppgiften (åtminstone på längre sikt) måste vara att samla arbetarklassen för en socialistisk politik.

På det taktiska området riskerar socialister och marxister att begå två huvudmisstag:

1) Opportunism inför de riktningar som går åt vänster, ett knäfall inför varje form av protestyttring. Därför tonas kritik av de sistnämnda ner, samtidigt som den egna politiken urvattnas.

2) Ultra-vänsterism, eller otålighet gentemot de skikt som ännu inte radikaliserats. Den egna styrkan och betydelsen av olika protestyttringar börjar överdrivas. Denna "taktik" leder i regel till isolering från arbetarklassen.

Dessa misstag är ofta två sidor av samma mynt. De bottnar ytterst i bristfällig teori och politik, där impressionism fått ersätta noggrann analys. Om en gruppering pga sitt sekteristiska agerande avskiljer sig från arbetarna, kanske den i nästa steg tunnar ut sin politik i ett desperat försök att vinna anhängare.

För att ge några belysande exempel:

Arthur Scargill

I Storbritannien har Arthur Scargill, den fd ledaren för gruvarbetarstrejken 1984, nyligen bildat ett nytt parti efter att labour strukit paragrafen om socialism och kollektivt ägande ur partistadgarn. Scargill konstaterade:

"Ska vi passivt medge att partiet har övergett socialismen och all bekännelse till allmänt ägande? Ska vi och andra som känner som vi gör, stanna kvar i ett parti som varit och är under 'politisk rensning'? Eller, ska vi lämna det och börja bygga ett socialistiskt arbetarparti...?"

Detta låter ganska enkelt. En splittring är förstås ibland nödvändig. Här är dock rätt tidpunkt och adekvata styrkeförhållanden avgörande. En bedömning av dessa kan inte ersättas av rent principiella argument. Faktum är att det brittiska labourpartiet fortfarande har enorma reserver av stöd och en djupt rotad lojalitet från den organiserade arbetarklassen trots ledningens kraftiga högersväng.

Labour finansieras och stöds av de brittiska fackföreningarna. I opinionsmätningarna kommer partiet upp i över 50 procent. Arbetarna förstår att om de ska bli av med Tories i nästa val är Labour det enda alternativ som finns.

Scargill har å sin sida inte heller fått med sig någon av de större fackföreningarna. SLP, som det nya partiet heter, har på sin höjd ett par tusen medlemmar, vilket måste ses som en droppe i havet.

Labour har ännu inte prövats som ett regeringsalternativ, att inför det stundande

valet genomföra en liten utsplittring är definitivt att välja fel tidpunkt. De som verkligen jublar över Scargills avhopp är labours högerflygel (och borgarna), som därmed stärker sitt grepp över partiet och fackföreningarna. På så sätt kommer det att bli lättare för en kommande labourregering att föra en högerpolitik, pga en svagare intern opposition. Den bästa "presenten" militanta socialister alltid kunnat ge högerreformisterna är då de självmant hoppat av och lämnat den stora majoriteten arbetare i byråkratins strupgrepp.

Arbetarlistan

Ett annat exempel på en misslyckad och för tidig utsplittring är Arbetarlistan i Sverige, trots att utbrytningen skedde under ganska gynnsamma förutsättningar med viss massmedial uppbackning. Enligt en opinionsmätning i februari 1990 sa sig 26 procent av hela väljarkåren kunna tänkas rösta på Arbetarlistan, vilket var innan partiet ens hunnit bildas!

Men Arbetarlistan fick aldrig med sig några stora styrkor från LO eller TCO. Vid dess grundningskonferens den 21 maj 1990 hade partiet 2000 medlemmar, vilket knappast kunde betraktas som särskilt massivt. Partiet kom istället att domineras av diverse vänstersektorer och vana fraktionister. Detta tillsammans med arbetarlistans oklara, reformistiska program (man ville så att säga återupprätta den "gamla socialdemokratin") ledde till en serie splittringar. I valet 1991 fick Arbetarlistan 3645 röster, alltså inte ens 0,1 procent!

Rättviselistan

I Europaparlamentsvalet 1995 togs ett nytt "list"-initiativ. Den här gången var det Arbetarförbundet Offensiv och Socialistiska Partiet som slog sig samman i Rättviselistan. Den skulle utgöra ett alternativ till både (s) och (v).

Rättviselistan var på flera sätt en artificiell konstruktion. Den baserade sig inte på någon större kamprörelse eller opinionsyttring. Den blev också mycket mindre känd än vad Arbetarlistan hade varit. Detta tillsammans med en kraftig sväng över till (v) innebar bara att de som utgjorde Rättviselistan isolerades. Rättviselistan fick med sig några vänstersocialdemokrater och fackliga personer, men de (med ett par undantag) representerade inte några större medlemsskargar.

I ett försök att vinna så stort stöd som möjligt togs socialismen bort ur valplattformen. Politiken slätades ut till den grad att de flesta väljare hade svårt att se någon större skillnad mellan vänsterpartiet och Rättviselistan. Programmet reducerades till att vara mot EU och nedskärningar.

I valet 1995 fick Rättviselistan 14 904 röster eller 0,55 procent, i absoluta tal mindre än vad Socialistiska Partiet ensamt fick i riksdagsvalet 1985.

SAC

På det fackliga planet har SAC existerat sedan 1910 som en egen fackförening utanför "det förborgerligade" LO. Vad har man uppnått sedan dess? SAC har aldrig på något sätt kunna konkurrera med LO, idag har organisationen cirka 10 000 medlemmar. SAC har de senaste åren anordnat flera generalstrejker, men vem har hört talas om dessa? SAC har också gått åt höger. I exempelvis EU-folkomröstningen gjorde man som LO - tog inte ställning.

10 000 medlemmar organiserade i en egen fackförening är en droppe i havet. Bara tanken på 10 000 socialister organiserade som en facklig vänsteropposition inom LO skulle ge många sömnlösa nätter åt LO-ledningen.

Finnas där arbetarna finns

Om man utgår ifrån att bara proletariatet kan leda en framgångsrik socialistisk revolution är det en strategisk uppgift för marxister hitta en orientering till denna klass. Marxister måste finnas där arbetarklassen finns, kämpa för varje förbättring som kan gynna löntagare, delta i varje kamp som förs av arbetarna hur begränsade krav det än är som ställs.

Marxister är aldrig neutrala i en strid mellan arbetare och borgare, om kampen så än gäller kronor och ören. Samtidigt är marxister aldrig de som bara svansar efter en rörelse och stödjer den okritiskt. Marxister försöker alltid resa krav som kan lyfta rörelsen till en högre nivå, och kopplar alltid dessa krav på ett pedagogiskt sätt till behovet av socialism. Arbetarna lär sig i första hand genom sina egna erfarenheter. Och de lyssnar främst på dem som deltar i deras kamp eller stödjer dem på annat sätt.

För socialister och marxister gäller det att utnyttja sin numerär maximalt, att använda det som en hävstång. 1000 socialister utplacerade på strategiska positioner inom arbetarklassen kan spela en betydligt större roll än 10 000 som inte har någon större förankring.

Hur vinna över arbetarna?

För att vinna trovärdighet bör inte socialister vara rädda för att "smutsa ner" sina händer genom arbete i borgerliga, reformistiska arbetarorganisationer.

Kompromisser i taktiska frågor måste skiljas från kompromisser där den egna politik ändras. För marxister är det avgörande att kombinera flexibilitet i sitt sätt att arbeta, med ett benhårt försvar av sina politiska principer.

En ofta spridd missuppfattning är myten om de "stenhårda" bolsjevikerna, som bara byggde sin egen "obefläckade" organisation, aldrig beblandade sig med reformister och inte vek av en centimeter på sin raka väg mot revolutionen. I själva verket hade bolsjevikerna aldrig kunnat bli en masskraft utan sin extrema

känslighet och taktfullhet gentemot arbetare och andra förtryckta grupper. Lenin betonade att massorna bara kan lära sig av sina egna erfarenheter och att marxisters enda roll var att underlätta denna process (även om det är en central uppgift). Han var en bitisk motståndare till varje slags ultimativ linje gentemot massorna. Det handlade om att vinna deras förtroende, inte att försöka ge dem order.

I boken Radikalismen - kommunismens barnsjukdom skriver Lenin:

"Vill man hjälpa 'massan' och vinna 'massans' sympati, bifall och stöd får man inte frukta svårigheter, inte frukta kverulanta anmärkningar, hugg i ryggen, förnärmelser och förföljelser av 'ledarna'... utan man måste ovillkorligen arbeta där massan finns. Man måste kunna bringa alla slags offer, övervinna de största hinder för att systematisk, hårdnackat, ihärdigt och tåligt propagera och agitera just i de institutioner, föreningar och förbund, där den proletära eller halvproletära massan finns, även om de är aldrig så reaktionära... Ty kommunisternas hela uppgift består i att kunna övertyga de efterblivna, förstå att arbeta bland dem och inte avstänga sig från dem genom utspekulerade barnsliga 'vänster'paroller."

För marxister och socialister kan det vara farligt att isoleras från arbetarklassen, som ju är den klass man försöker vända sig till. Det materialistiska synsättet kan även tillämpas på den marxistiska rörelsen. Om denna isoleras från proletariatet och splittras upp i små vänstergrupper får detta förr eller senare ett ideologiskt uttryck i form av sekterism och ultra-vänsterism.

Vilka paroller?

Marxister brukar göra en åtskillnad mellan agitation och propaganda. Propagandan måste vara grundligt förklarande. Den förklarar mycket för ett mindre antal personer. Den tar upp frågor som är av mer långsiktigt behov för arbetarklassen. Agitation är något som reses i väldigt bred skala, och tar upp sådant som det redan finns en stämning kring. Agitation behöver inte vara lika grundligt förklarande. Arbetarna vet redan vad det handlar om, det gäller då att gå ut i aktion, att handla omedelbart. Agitationens främsta syfte är att sätta människor i rörelse. Medan agitationen mera vänder sig till hela klassen, är propagandan mer inriktad till de mest klassmedvetna arbetarna. Samtidigt kan det inte finnas någon kinesisk mur mellan agitation och propaganda. Arbetarnas egen aktivitet kommer att resa nya frågor. Paroller som tidigare var propagandistiska kan kanske börja föras fram på ett agitatoriskt sätt. Varje krav, hur begränsat det än är, måste därför skapa en brygga till mer avancerade krav.

Marxister måste utgå från arbetarklassens nuvarande medvetenhet, och försöka bidra till att höja den på olika sätt. Marxister är dömda att förbli i minoritet ända

fram till en revolutionär situation. Arbetarnas majoritet kommer att övergå till marxismen först när de har provat alla andra alternativ. Den revolutionära vägen är den svåraste vägen. Marxister bör på alla sätt försöka bidra till att massorna får prova dessa olika alternativ. Ju snabbare denna process kan genomgå, desto tidigare kommer olika arbetargrupper att dra revolutionära slutsatser.

Parollen om ett nytt, marxistiskt arbetarparti eller kravet på att ersätta kapitalismen med socialismen borde i dagsläget vara propagandistiska, och inte agitatoriska. Agitatoriska krav och paroller måste bland arbetare uppfattas som realistiska, som möjliga att ta strid för omedelbart. Att i nuläget uppmana arbetarna att bilda ett nytt parti som skulle ersätta både (s) och (v) skulle te sig ganska orealistiskt för de flesta. För dem ter sig en enkel kirurgisk operation av en existerande organisation - dvs att den dåliga ledningen bytts ut - som betydligt mer genomförbar. Arbetare är praktiska. Agitatoriska krav bör därför ställas gentemot LO, TCO och Saco samt (s) och (v), dit majoriteten av löntagarna är uppknutna idag. Dessa krav och uppmaningar bör ställas gentemot ledningen i dessa organisationer - inte för att öka illusionerna om dessa utan att tvärtom avslöja dem när de är oförmögna att ta kamp för dessa paroller.

I fackföreningar bör marxister uppmana till en konfrontation med (s)-regeringens högerpolitik. Krav på massdemonstrationer utanför riksdagen, och även generalstrejk om stämning för detta uppkommer, vore lämpliga paroller. Samtidigt måste en varning ges för att bara ta strid för redan uppnådda reformer eller förbättringar. En allmän regel är att ju större krav man ställer, desto mer kan man uppnå. Att från första början begränsa sig i syfte att nå en kompromiss, ger bara blodad tand åt motståndaren. Exempelvis borde facket inte inskränka sig till att bara försvara arbetsrätten utan även ställa krav på en utvidgning av den, som på arbetarmajoritet i företagsstyrelserna och val av chefer bland de anställda. Att sådana krav kan vara omöjliga att genomföra inom kapitalismens ramar är inget hinder för att resa dem, detta kommer blott ge utrymme för att ta upp frågan om behovet av att avskaffa kapitalismen. För marxister är det bara kampens nivå som avgör vilka krav de lanserar på ett agitatoriskt respektive propandistiskt sätt, aldrig huruvida dessa krav är uppnåeliga inom kapitalismens ramar eller huruvida det är möjligt att arbetarbyråkratin kommer ta strid för dem.

På det politiska planet bör marxister kräva att socialdemokrater och vänsterpartister som sitter i riksdag, landsting- eller kommunfullmäktige röstar mot alla nedskärningar som drabbar löntagare samt att de bryter allt samarbete med borgerliga partier. Krav måste också ställas - tex på (v) - att inte begränsa sig till det parlamentariska arbetet, utan att kombinera detta med en mobilisering på gator och torg.

Inför en valsituation borde marxister och socialister uppmana till en kritisk röst

på (s) eller (v) för att stoppa en eventuell borgerlig regering. Det vore exempelvis fel att ställa upp med ett eget alternativ om det på sin höjd skulle samla en procent av väljarkåren. Sådana röster vore bortkastade och i praktiken ett halvt stöd åt borgarna.

Den taktik som Lenin förordade i Storbritannien på 20-talet är i sammanhanget ganska intressant. Där var kommunisterna en ganska liten kraft medan majoriteten av arbetarna stödde labourpartiet. Lenin uppmanade kommunisterna att bara ställa upp med kandidater i ett litet antal absolut säkra valkretsar, dvs där nomineringen av kommunisternas kandidater inte skulle kunna medföra att en liberal blev vald istället för en medlem i labourpartiet. I alla andra kretsar förordade han en kritisk röst på labour.

I Radikalismen skrev Lenin:

"Det är nu mycket ofta svårt för de engelska kommunisterna att ens närma sig massan, att göra sig hörda av den. Om jag framträder som kommunist och förklarar, att jag uppmanar folk att rösta på Henderson [brittisk labour- och fackföreningsledare tillhörande högerflygeln - min kommentar] mot Lloyd George, så kommer man säkert att höra mig. Och jag kommer inte bara att kunna populärt klargöra, varför rådssystemet är bättre än parlamentet... utan också att jag skulle vilja stödja Henderson med min röst på samma sätt som repet håller uppe den hängde; att ett närmande av Henderson och anhängare till regeringsposterna kommer att bevisa att jag har rätt, kommer att dra över massorna på min sida, kommer att påskynda Henderson, Snowden & Co:s politiska död på samma sätt som fallet var med deras meningsfränder i Ryssland och Tyskland."

Ett kritisk stöd till reformistiska partier i val kan inte innebära något som helst politiskt stöd. Marxister borde ställa kravet på en (s)- och (v)-regering med en socialistisk arbetarpolitik. Det sistnämnda kommer förstås inte att genomföras, men det är nödvändigt att resa kravet dels för att ta upp vad som vore möjligt, dels för att avslöja (s)- respektive (v)-ledningen. Bland många kan det fortfarande finnas förhoppningar att om (s) bryter med centern och går i koalition med (v) kommer en arbetarpolitik att föras. Det bästa sättet att demaskera en sådan illusion är att pröva den mot verkligheten.

Gå med i SAP eller (v)?

Betyder detta att marxister borde bli medlemmar i SAP eller (v), för att inom dessa organisationer kämpa för en socialistisk linje? Om inte, ska man uppmana till att lämna dessa organisationer för att starta någonting nytt? Här är det viktigt att skilja på flera saker, främst mellan marxisters egen taktik som uppkommit ur den situation dessa befinner sig i och arbetarklassens allmänna behov.

En del inom vänstern jublar när olika fackföreningar bryter banden med (s). Men frågan måste alltid ställas: vart går dessa istället, vilket annat alternativ finns det? Att bryta med ett reformistiskt parti kan i ett läge vara helt riktigt, men om alternativet är politisk passivisering är ett sådant förfarande helt felaktigt. Man kan förstås säga att dessa fackföreningar och vänstermänniskor borde bilda ett nytt parti eller ansluta sig till en existerande pytteliten vänsterformation, men detta sker ju inte. Man skulle även kunna uppmana alla att istället ansluta sig till vänsterpartiet, men detta parti har ju helt begränsat sig till den parlamentariska arenan och har inga ambitioner att bilda en facklig opposition. I de flesta fall leder de brutna banden med (s) till passivisering, demoralisering och i slutändan att dessa kanske återupptas igen. Sådana ultravänsteristiska paroller kan alltså bidra till att sänka klassmedvetenheten till en apolitisk och ekonomistisk nivå.

På flera första-maj demonstrationer har olika fackföreningar vägrat att tåga med (s), men då valt att istället stanna hemma. Den första maj 1995 bröt LO med (s) och genomförde ett eget första maj tåg. Första maj i år tågade de med socialdemokraterna igen. Detta visar på problematiken. En riktigare taktik på första maj hade varit att mobilisera så många som möjligt till ett samlat tåg, att ställa (s)-ledningen mot väggen där den fanns och att omvandla demonstrationen till en manifestation mot högervändningen.

Marxister borde stödja olika oppositionsytringar från vänster inom (s) och (v), och föreslå programpunkter som dessa skulle kunna anamma. Ett mycket viktigt krav som borde resas inom arbetarrörelsen är att dess representanter ska leva på arbetarlön, och inte ha några privilegier.

För marxister vore det antagligen fel att i nuläget gå med i (s) eller (v) i syfte att förändra dessa. Dessa organisationer är idag mer eller mindre tömda på vänsteraktivister, och domineras av byråkratin. Ett sådant ingripande vore därför ganska fruktlöst, och skulle kunna leda till att marxister tunnade ut sin politiska profil bara för att finnas kvar där. Detta kan förstås förändras i framtiden. Arbete i fackföreningarna är en annan sak, där måste marxister alltid försöka finnas. Politiskt kan marxisters arbete i dagsläget vara oberoende.

Taktiken av att gå med i en reformistisk organisation borde av marxister endast tillämpas då en tydlig vänster har utkristalliserats - det är viktigt att man inte ses som ett främmande element bland de mer radikala medlemmarna, utan som en välkommen förstärkning i kampen mot högerflygeln. Inträdet bör ske på ett så öppet och ärligt sätt som möjligt. En gynnsam situation kan i framtiden uppkomma både i (s) och (v) för ett inträde. Det kan också ske vänsterutspiltringar som det kommer att vara nödvändigt att gripa in i. Dessa "vänsterkrafter" kommer med stor sannolikhet att vackla mellan försvar av arbetarna och anpassning till den rådande situationen, mellan reformism och mer

radikala ståndpunkter. Marxister bör försöka samarbeta med dessa, men samtidigt visa på deras politiska brister.

Ett misstag som många oppositionella socialister begått är att de varit alltför oorganiserade. De har oftast trott att de bara i kraft av sina idéernas överlägsenhet skulle vinna majoritet. Politisk kamp avgörs dock i första hand inte av vem som har rätt utan av styrkeförhållandena. Den reformistiska ledningen har ju en överlägsen organisering, inte minst för att den automatiskt dominerar det interna livet.

Varje radikal opposition inom vänstern och arbetarrörelsen borde kräva rätten att organisera sig som en fraktion eller tendens; vilket skulle inkludera rätt att anordna egna möten, rätt att välja egen ledning, rätt att ge ut en publikation och annat material som främst skulle spridas till andra medlemmar, rätt att samla in pengar för att finansiera sin verksamhet, etc. Att "stanna kvar till varje pris" inom en reformistisk organisation kan få ödesdigra följder för socialister. Om priset för att behålla medlemskortet är en uttunning av den egna politiken eller allvarliga demokratiska inskränkningar är det bättre att organiseras sig som en oberoende kraft.

Rätt taktik i rätt läge

Vad det handlar om är att kombinera olika sätt att arbeta och att lära sig att applicera rätt taktik vid rätt läge. Under mer stabila perioder handlar det för marxister om att tålmodigt försöka vinna positioner inom arbetarklassen och skola kadrer, för att vid en mer dynamisk period - då en viss konstellation av organisationer är mer förändringsbar - kunna spela den avgörande rollen. Men dessa mer dynamiska perioder går inte att frambringas på något konstgjort sätt. När möjligheter uppstår varar de inte heller särskilt länge.

I Spanien vid mitten av 30-talet gick socialistpartiets ungdomsförbund, med 100 000 organiserade unga arbetare, kraftigt åt vänster och fördömde både reformismen och stalinismen. Dess ledare erbjöd gruppen kring Andres Nin (som formellt kallade sig för trotskistisk, och som vid denna tidpunkt hade runt 500 medlemmar) att ansluta sig, med motiveringen att förbundets medlemmar saknade teoretisk skolning och behövde hjälp med att "bli bolsjevik". Olyckligtvis visade sig Nin vara en oförbätterlig sekterist. Han vägrade att gå med i en "reformistisk" organisation, och kastade därigenom bort en unik möjlighet att skapa en genuint, marxistisk massorganisation. Istället blev det stalinisterna som tog över ungdomsförbundet.

Undvika schematism

Man måste på samma gång vara öppen för olika utvecklingsvägar. Det mest troliga är att arbetarna först rör sig genom sina nuvarande strukturer, och att

nya formationer bildas som utsplittringar från de gamla. Radikaliseringen kan likväl hitta kanaler utanför de traditionella arbetarorganisationer, till följd av byråkratins sabotage mot all opposition. Vilda strejker, kamporgan utanför de officiella fackföreningarna och även politiska vänsterallianser som utmanar de gamla arbetarpartierna är exempel på de former missnöjet kan anta. Men dessa strukturer kommer att vara väldigt instabila om de från början inte har bred förankring.

Det kan vara läge för marxister att kritiskt stödja och även gå med i olika utsplittringar eller tillfälliga kamporgan i syfte att påverka dem. För marxister är det viktigt att kunna hitta en väg till de mest medvetna arbetarna, även om det ibland är till priset av att avskärma sig från resten av klassen; men i det fallet behöver man propagera för en linje som kan vända de mer avancerade skikten till de gamla arbetarorganisationerna och till dem som ännu inte rört sig.

I Danmark kunde Enhedslisten, en koalition mellan olika vänstergrupperingar, komma in i folketinget 1994 med två procent av rösterna. Valalliansen bildades efter att Socialistisk Venstre förrådade nej-rörelsen och stödde en ja-röst i andra folkomröstningen om Maastrichtavtalet. Nej-sägande arbetare hade lämnats utan någon representation. I en sådan situation kunde det vara rätt att ställa upp med egna kandidater. I Frankrike fick det "trotskistiska" Lutte Ouvrière fem procent i presidentvalet 1995, vilket visar på att även en vänsterorganisation som inte har någon anknytning till de större arbetarpartierna kan vinna masstöd. Dock har varken Enhedslisten eller Lutte Ouvrière särskilt stark ställning inom fackföreningsrörelsen.

För marxister finns det ingen universaltaktik eller allmän handbok. Vad en revolutionär framför allt behöver är ett gott öra, som Lenin sa. För socialister har det alltid varit ödesdigert att frisera och försköna verkligheten i syfte att passa in den i ett enkelt schema. För marxister är vägen till att bli en masskraft lång, mycket lång, och man kommer att möta många hinder på denna väg. Det finns inget annat sätt att komma förbi dessa än ett tålmodigt arbete.

Några grundsatser som kan resas inom arbetarrörelsen:

- **Ta kamp för att försvara och utvidga arbetsrätten. Kapitalisternas hot om färre anställningar i fall arbetsrätten inte luckras upp måste bemötas offensivt, med krav på löntagarkontroll.**
- **Samtliga socialdemokrater och vänsterpartister i beslutande församlingar måste rösta mot alla nedskärningar som drabbar löntagare samt vägra ingå i koalitioner med borgerliga partier. Arbetarnas representanter borde inte ta ansvar för de problem som kapitalismen**

skapat.

- (s) och (v) till makten på ett socialistiskt program, vilket skulle inkludera förstatligande av bankerna och storföretagen under demokratiskt löntagarkontroll som ett sätt att bryta kapitalets diktatur.
- Arbetarrörelsens representanter måste le va på en arbetarlön och inte ta ut några extraprivilegier. Deras materiella intressen behöver synkroniseras med löntagarnas.
- Bryt reformismens inskränkta nationalistiska synsätt. Kapitalets internationalisering måste bemötas med ett gemensamt handlande från världens alla arbetare. Genuina socialister borde verka för bildandet av en ny arbetarinternational, med en socialistisk världsrevolution som sitt huvudsakliga mål.
- För att förverkliga dessa grundsatser behöver in princip den nuvarande ledningen inom arbetarrörelsen bytas ut mot en som skulle vara beredd att ta strid för en socialistisk samhällsomvandling.